

Päiväkotilasten käsityksiä kieltenoppimisesta

Karita Mård-Miettinen
Kielikoulutuspolitiikan verkosto
Soveltavan kielentutkimuksen keskus
Jyväskylän yliopisto

Tutkimusryhmä

Karita Mård-Miettinen, JY, Kieliverkosto
Teija Kangasvieri, JY, Kieliverkosto
Elisa Miettinen, JY, Kieliverkosto
Sirpa Laitinen, JY, Kieliverkosto
Jaana Toomar, JY, Kielten laitos & OKL

Aineisto

5-6-vuotiaiden päiväkotilasten haastattelu

- 34 lasta
- yksilö- tai parihaastattelu
- video- tai audionauhoitus
- keväällä/kesällä 2012
- kasvattaja tai tutkija haastattelijana
- strukturoitu haastattelu = samat kysymykset samassa muodossa kaikille

www.kieliverkosto.fi

Haastattelukysymyksistä

- lasten oma ääni ja näkökulma keskiössä
- kysymyksiä kielten osaamisesta, oppimisesta ja käytöstä
- Mitä-, missä-, miten, kenen kanssa-kysymyksiä
- Esim.
 - Mitä eri kieliä osaat?
 - Missä olet kuullut ja käyttänyt suomea/ruotsia/englantia, jne.?
 - Miten ja kenen kanssa sinun mielestäsi lapset/aikuiset oppivat kieliä?

www.kieliverkosto.fi

Piirrostehtävä

Piirrä kuva itsestäsi oppimassa kieliä.

Kerro piirtämästäsi kuvasta.

www.kieliverkosto.fi

Tutkimuksen tarkoitus

- tunnistaa lapsille tyypillisiä näkökulmia kielten osaamiseen, oppimiseen ja käyttöön
- tarkastella päiväkotikäisten lasten kielimaailmaa
- vertailla päiväkotikäisten lasten näkökulmia kouluikäisten lasten ja aikuisten näkökulmiin

www.kieliverkosto.fi

Kielikäsitteet

- ovat osa lasten metakielellistä tietoisuutta, kykyä havainnoida ja analysoida kieltä ja sen luonnetta
- formalistinen (rakennelähtöinen) vs. funktionaalinen (toiminnallinen) kielikäsite
- Dialoginen näkökulma: käsitysten muodostus on sosiaalista toimintaa
 - Dufva (2003): se, mitä ihmiset uskovat ja tietävät on seurausta niistä vuorovaikutustilanteista, joihin he ovat osallistuneet
 - Lasten kielikäsitteet ovat peräisin tilanteista, joissa he ovat toimineet ja ihmisiltä, joita he ovat tavanneet

www.kieliverkosto.fi

Kieliä opitaan...

(lapset oppivat, minä oppimassa)

monissa paikoissa

- Sisällä - Ulkona
- Suomessa - Ulkomailla
- Kotona - Hoidossa/päiväkodissa/esikouluissa/Koulussa

monien kanssa

- Perheenjäsenet
- Isovanhemmat
- Aikuiset
- Hoitotäti
- Kaverit

monella tavalla

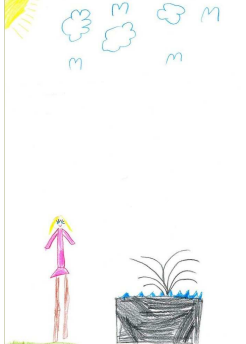
- Miettimällä
- Harjoittelemalla
- Opettelemalla
- Opiskelemalla
- Kysymällä
- Toistamalla
- Sanomalla
- Puhumalla
- Lukemalla
- Kuuntelemalla
- Keksimällä itse/omasta päästä
- Leikkimällä

www.kieliverkosto.fi

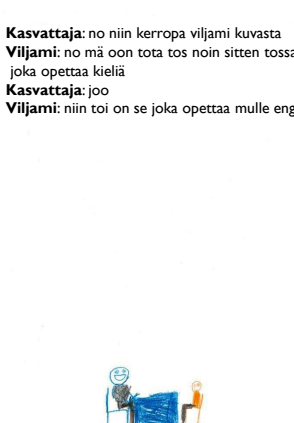
Kieliverkosto

Eetu: siin oon mä siin on aurinko ja sitte mä pidän jalvoja vedessä
Kasvattaja: ja kuinka se on sun kielenoppimiseen?
Eetu: siinä mä mietin niitä kielen sanoja millasia

Kieliverkosto

Jenna: no tää on nyt sieltä japanista kun mä olin puistossa siellä oli vesilähde ja ni siellä mä kuulin kun yks sano tutun sanan mut ku mä en tienny sen ja mä olin joskus kuullu ku isi sano sen sitte mä kysyin äidiltä et mikä sana tuo on ja sitte uudelleen ja uudelleen niin sitte mä opin

Kieliverkosto

Kasvattaja: no niin kerropa viljami kuvasta
Viljami: no mä oon tota tos noin sitten tossa on se joka opettaa kieliä
Kasvattaja: joo
Viljami: niin toi on se joka opettaa mulle englantii

Kieliverkosto

Kieltä opitaan

- Yksin (miettiminen, opettelu)
- Toisen kanssa/avustuksella
 - äiti
 - isosisko
 - opettaja
 - vaari
 - kaveri

www.kieliverkosto.fi

Kielten oppiminen on...

- (ihan/aika) kivaa
- (ihan) hauskaa
- hyvää
- mukavaa
- (tosi/ihan/aika) helppoa
- (vähän) tylsää
- aika tyhmää
- outoa
- (vähän/aika) vaikeaa
- aika monimutkaista

(21 lasta)

(9 lasta)

www.kieliverkosto.fi

Kielten oppiminen on...

Tutkija: millaista kieltenoppiminen sun mielestä on? minkälaista?

Jasper: hauskaa

Tutkija: joo. miks se o hauskaa?

Jasper: koska voi puhuu eri kieliä

Kasvattaja: mikko millaista kieltenoppiminen sinusta on?

Mikko: vaikeaa

Kasvattaja: hmm millä tavalla?

Mikko: sillä tavalla kun ei usein kuule niitä

www.kieliverkosto.fi

Havaintoja 5-6-vuotiaiden päiväkotilasten kielimaailmasta 1/4

Lapset kokevat osaavansa useita kieliä:

yhtä 7/34, kahta 13/34, kolmea 11/34, neljää 2/34, viittä 1/34

Kasvattaja: leevi mitä eri kieliä osaat?

Leevi: mm en mä- ruotsia ja mm englantia ja saksaa ja arabiaa

Kasvattaja: leevi missä olet oppinut ruotsia?

Leevi: eskarissa

Kasvattaja: missä olet oppinut arabiaa?

Leevi: no tarhas ku siellä oli sellasia arabialaisia

Kasvattaja: hmm ja sitkö oli ranskaa?

Leevi: saksaa

Kasvattaja: saksaa missä olet oppinut saksaa?

Leevi: kaverilta

Kasvattaja: ja missä olet oppinut englantia?

Leevi: äitiltä

www.kieliverkosto.fi

Havaintoja 5-6-vuotiaiden päiväkotilasten kielimaailmasta 2/4

Lapset eivät välttämättä osaa nimetä osaamiaan kieliä (7/34)

Tutkija: mitä eri kieliä sä osaat?

Sanna: mä osaan englantia vähän ranskaa ja sitte suomee ja vähän öö semmosta kieltä joka jossa o vähä niinku suomee mutta siinä on jotai muita sanoja mä en muista sen nimee

...

Tutkija: mm. no mitäs sitte se vielä oli yks kieli jonka nimee et muistanu ni missä sä oot sitä oppinu?

Sanna: mä oon oppi- mä tarhassa vähä iha pikkusen sitä

www.kieliverkosto.fi

Havainnot 5-6-vuotiaiden päiväkotilasten kielimaailmasta 3/4

- Lapset haluavat oppia monia kieliä
 - eniten yksittäisiä mainintoja: englantia (11/34)
 - useita kieliä, joita koulussa ei perinteisesti opeteta (kiina, japani, norja, tanska, thai, kreikka)
 - kieliä, joita nimettiin maiden mukaan (Thaimaa, Karibia, Venetsia)

Tutkija: no mitäs kieliä sä vielä haluaisit oppia? tuleeko mieleen mitään kieliä mitä vielä haluaisit oppia?

Sanna: eeei tuu mitää mieleen mutta vaan yks karibia jossa yks Ahmed asuu se o mun se on niinku saman verran ku mäkin ja se on ollu tässä tarhassa sillo nii sitä mutta mä en osaa sitä yhtään

Tutkija: mm mikä kieli?

Sanna: karibia

Tutkija: mm haluaisit sitä oppia?

Sanna: joo

www.kieliverkosto.fi

Havainnot 5-6-vuotiaiden päiväkotilasten kielimaailmasta 4/4

Päiväkotilasten maailma on useammin monikielinen kuin yksikielinen.

Lapset ovat kiinnostuneita oppimaan useita kieliä.

Lapsilla on kiinnostus erityisesti kieliin, joihin on ollut kosketuksessa päivähoitossa, perheessä, lähiympäristössä ja matkoilla.

Kielitietoisuuden nostaminen mm. puhumalla eri kielistä tärkeää.

www.kieliverkosto.fi